# Raadsmemo

Nummer
26int00077

| aan | Van | Opsteller | datum |
|---|---|---|---|
| Gemeenteraad Borne | College van B en W | S. van Wanrooij | 24 maart 2026 |

betreft
Omgevingsprogramma Water en Riool

**Portefeuillehouder**
D. Vermorken

**Argumentatie voor aanbieding memo aan de gemeenteraad:**
Het aanbieden van een plan van aanpak voor het opstellen van het Omgevingsprogramma Water en Riool (OWR)

Geachte raadsleden,

Op 27 januari 2026 heeft u de omgevingsvisie Samen Borne vastgesteld (documentnr. 25int06598). Hierbij heeft u ook besloten over een (voorlopig) proces voor het vaststellen van nieuwe omgevingsprogramma's (zie ook 'procesvoorstel' in documentnr. 26int00234). In het document met het procesvoorstel is ook een doorkijk gegeven naar de te verwachten eerste omgevingsprogramma's.

Eén hiervan betreft een omgevingsprogramma voor het thema 'Water en riool'. Conform het vastgestelde proces wordt u nu geïnformeerd over het plan van aanpak van het omgevingsprogramma voor dit thema.

Het vigerende watertakenplan 2022-2026 loopt in 2026 ten einde. Met de omgevingswet verandert de wettelijke verplichting tot het opstellen van een watertakenplan (voorheen gemeentelijk rioleringsplan). De omgevingswet adviseert, mede in kader van de jaarlijks vast te stellen rioolheffing, om voor de water- en rioleringstaken een facultatief omgevingsprogramma te blijven opstellen.

In de fasering van de omgevingswet (visie-programma-plan) is de huidige naamgeving “watertakenplan” in het 3-luik te breed en niet direct passend. In dit stadium is het toepasselijker om de naamgeving te veranderen in een Omgevingsprogramma Water en Riool (OWR).

**Van plan naar omgevingsprogramma**
Met de invoering van de omgevingswet doorloopt de omvorming, actualisatie en implementatie van het lopende Watertakenplan 2022-2026 naar een OWR een belangrijk proces. De verplichting tot een plan is uit de Wet Milieubeheer vervallen. Door het opstellen van een facultatief omgevingsprogramma worden gemeenten gestimuleerd de waterketen op orde te houden en maakt aan burgers en bedrijven inzichtelijk wat zij op dit gebied van de gemeente kunnen verwachten. Daarnaast wordt de (integrale) beleidsafstemming tussen gemeenten en waterschap Vechtstromen versterkt en maakt het de besteding en vaststelling van de rioolheffing inzichtelijk en transparant. De verplichting tot vaststellen van de rioolheffing veranderd namelijk niet volgens de gemeentewet.

**Bevoegdheden**
Een omgevingsprogramma is uitvoeringsgericht en wordt door college van B en W vastgesteld. Het coollege kan alleen een omgevingsprogramma vaststellen dat volledig in lijn ligt met de omgevingsvisie. In samenhang met het OWR volgt een kostendekkingsplan, met een doorkijk naar het jaarlijks riooltarief, om de opgaven en taken dekkend te houden.
Uw gemeenteraad is bevoegd gezag om de jaarlijkse rioolheffing vast te stellen middels een raadsbesluit. Tijdens het proces wordt uw gemeenteraad tijdig meegenomen en geïnformeerd.

**Plan van aanpak OWR**
Uw gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de omgevingsvisie in de raadsvergadering van 27 januari 2026 separaat een (voorlopig) procesvoorstel (kenmerk 26int00234) aangenomen voor het opstellen en vaststellen van nieuwe omgevingsprogramma's.

In onderstaand plan van aanpak worden de stappen nader toegelicht;

1. *de wijze van participatie van inwoners en eventuele andere belanghebbenden;*
2. *de scope van het omgevingsprogramma;*
3. *de middelen die nodig zijn voor de uitvoering;*
4. *de planning en;*
5. *of op welke wijze de gemeenteraad tussentijds inhoudelijk en/of procesmatig geïnformeerd wordt over de voorgang van het opstellen van het omgevingsprogramma;*

*Ad 1*
Binnen de ambtelijke organisatie zijn de verschillende participatiefasen uitgewerkt. Elke participatiefase werkt toe naar een inhoudelijk eindresultaat. Per eindresultaat is voor de inwonersparticipatie gekeken naar de mogelijke relevante ruimte voor inbreng. Indien er geen ruimte voor inbreng mogelijk is binnen een projectfase, worden de relevante belanghebbenden geïnformeerd.

In de probleemfase worden de bouwstenen van het OWR getoetst en geprioriteerd aan de hand van een raadplegende inwonerspeiling. In de oplossingsfase wordt er in een verdiepende fysieke bijeenkomst per thema de visies en ambities getoetst door advies op te halen bij de relevante publieksgroepen. Indien er meer input nodig is kan er een aanvullende inwonerspeiling gehouden worden onder de bredere publieksgroepen. Voor het vaststellen van het definitieve OWR geldt de reguliere inspraak en de ter inzagelegging. Naast het betrekken van relevante externe publieksgroepen worden inhoudelijke experts van samenwerkingspartners zoals de provincie en het waterschap geraadpleegd op de relevante momenten.

*Ad 2*
De scope omvat de inzameling en transport van afval-, hemel- en grondwater, evenals het beheer en onderhoud. Leidend daarbij, in lijn met het strategisch beleid uit de omgevingsvisie "Samen Borne", is een gezonde en veilige leefomgeving, milieu- en klimaatbescherming en het voldoen aan wet- en regelgeving. Voorwaarde is dat de realisatie van duurzame, innovatieve en doelmatige oplossingen tegen acceptabele kosten wordt uitgevoerd.
Verder maakt een effectieve samenwerking, goede communicatie en financiële beheersing onderdeel uit van de scope.

*Ad 3*
In het vigerende watertakenplan 2022-2026 zijn de middelen gereserveerd en opgenomen voor de herziening en actualisatie van het plan naar een omgevingsprogramma. De medewerker integraal waterbeheer bewaakt niet alleen het toezicht op de doorloop in het proces en de financiële middelen, maar ondersteunt inhoudelijk waar mogelijk.

*Ad 4*
De periode van het vigerende watertakenplan loopt t/m 2026. Het voornemen is om het OWR dit jaar bestuurlijk vast te laten stellen. Na vaststelling van het ontwerp-OWP volgt een periode van zes weken ter inzage legging. Zienswijzen kunnen leiden tot een inhoudelijke aanpassing. Dit wordt in een reactie met het college en uw gemeenteraad afgehandeld, waarna het college het omgevingsprogramma definitief vaststelt. Gelijktijdig met de ter inzage legging wordt waterschap Vechtstromen gevraagd om een formele reactie. De reactie van het waterschap wordt als bijlage in de definitieve oplage meegenomen.

*Ad 5*
Met voorliggend plan van aanpak wordt uw gemeenteraad tijdig over de planning van het proces geïnformeerd. Het college is wettelijk bevoegd om een omgevingsprogramma volgens de omgevingswet vast te stellen.
Het college van B en W zal na vaststelling van het ontwerp-OWR uw gemeenteraad informeren en bijpraten. Hierbij kunnen de raadsleden wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Na definitieve vaststelling van het OWR stelt uw raad het kostendekkingsplan definitief vast.

Omdat het gehele proces nieuw is en niet direct inzichtelijk is hoeveel tijd het participatieonderdeel exact vraagt is het denkbaar dat de definitieve vaststelling van het OWR enige vertraging oploopt. Mogelijk dat het definitieve OWR en het kostendekkingsplan wordt vastgesteld in het voorjaar 2027. Op basis van het ontwerp-OWR is wel in grote lijnen inzichtelijk hoe de rioolheffing is opgebouwd en de uitvoeringstaken financieel dekt.